ПРЯМУЄМО РАЗОМ
ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
10 січня - 23 лютого 2020 року

Випуск № 53,
лютий 2020

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки Європейського союзу та МФ "Відродження" в рамках проекту "Підтримка громадської ініціативи "За чесну та прозору митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності..... 4

Ухвалено закон про здійснення діяльності Митної служби як єдиної юридичної особи.....4

Україна ратифікувала протокол до Угоди про вільну торгівлю з Грузією, який дозволить використовувати ідентичні правила походження у двосторонній торгівлі 5

Опубліковано рішення уряду України, яким скасовано дію спеціальних санкцій до суб'єктів ЗЕД.....6

Доповнено перелік товарів, які забороняється розміщувати в митний режим переробки 6

Проєкти нормативно-правових актів..... 7

Пропонується розширити доступ АРМА до даних щодо експортно-імпортних операцій 7

Мінфін опублікував проєкт порядку митного контролю товарів і транспортних засобів із використанням скануючих систем стаціонарного типу 7

Мінфін оприлюднив проєкти наказів, що встановлюють порядок здійснення захисту об'єктів права інтелектуальної власності при імпорті 8

Новини..... 10

На сайті Держмитслужби з'явилася функція, яка дозволяє самостійно задекларувати ввезений автомобіль..... 10

Ухвалено закон про здійснення діяльності Митної служби як єдиної юридичної особи

Закон України від 14 січня 2020 року № 440 "Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи"

Влада продовжує реформування митної сфери. Після остаточного розділення Державної фіскальної служби на податкову та митну служби реалізовуються подальші кроки з покращення та упорядкування їхньої діяльності. Ухвалений закон спрямований на посилення відкритості, прозорості цих служб і запровадження сучасних підходів у їх функціонуванні.

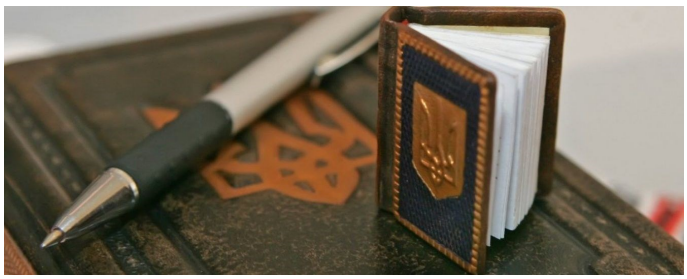
Закон запроваджує цілу низку нововведень, серед яких:

- діяльність зазначених служб у форматі єдиних юридичних осіб, у зв'язку з чим їхні територіальні органи будуть здійснювати діяльність не як юридичні особи публічного права, а як відокремлені підрозділи;
- оприлюднення знеособленої інформації щодо конкретних експортно-імпортних операцій, внесених декларантами до митної декларації, за винятком окремих положень, що віднесені до конфіденційної інформації та у відповідності до міжнародних зобов'язань України;
- можливість подання до митних органів заяв, звернень, запитів, скарг та інших документів в електронному вигляді;
- гнучкіша політика найму та звільнення працівників, зокрема можливість використання системи контрактів, а не найму на держслужбу.

Запроваджені зміни, у цілому, можна оцінити позитивно. Значна частина з імплементованих ідей довгий час обговорювалася в експертному середовищі та бізнес-середовищі, хоча щодо окремих нововведень залишаються протилежні думки. Зокрема, попри схвальні відгуки щодо функціонування Митної служби у форматі єдиної юридичної особи, існують достатньо обґрунтовані занепокоєння щодо надмірної концентрації влади і центру ухвалення рішень в одних руках, що несе в собі серйозні корупційні ризики в майбутньому. Зрозуміло, що нова митниця робить акцент на автоматизації процесів і мінімізації участі людини в них, але з урахуванням часу, необхідного для запровадження повноцінної системи та об'єктивних реалій, такі побоювання мають під собою певне підґрунтя.

Також існують альтернативні думки щодо відкриття знеособленої митної бази. Чи дозволить обсяг оприлюднених даних боротися із заниженням митної вартості або із «сірим імпортом»? Чи не буде оприлюднення такої інформації зачіпати комерційну таємницю окремих постачальників? Відповідь на значну кількість таких запитань надасть практична реалізація норм закону.

Джерело: https://bit.ly/2w6s5PK

Україна ратифікувала протокол до Угоди про вільну торгівлю з Грузією, який дозволить використовувати ідентичні правила походження у двосторонній торгівлі

Закон України від 14 січня 2020 року № 450 "Про ратифікацію Протоколу між Урядом України та Урядом Грузії про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 9 січня 1995 року"

Верховна Рада ратифікувала протокол між урядами України та Грузії про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 9 січня 1995 року. Цей протокол набере чинності з дати отримання останнього письмового повідомлення про виконання Договірними Сторонами внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання ним чинності. Наразі очікується його ратифікація з боку грузинської сторони.

Після набрання ним чинності експортери двох країн матимуть можливість обирати між сертифікатом походження СТ-1 (який діє на території країн-учасниць СНД), що використовується в рамках Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 09.01.95 р., та сертифікатом походження EUR.1, який дозволяє здійснювати преференційні поставки товарів до Європейського Союзу та інших країн-учасниць Конвенції ПанЄвроМед у рамках чинних угод про вільну торгівлю.

Зміни, внесені до протоколу, дозволять використовувати ідентичні правила походження у двосторонній торгівлі та застосовувати принцип діагональної кумуляції, передбачений нормами Конвенції ПанЄвроМед.

У подальшому це дозволить збільшити експорт до країн та територій — учасниць Конвенції - з якими укладені угоди про вільну торгівлю. Збільшення можливе за рахунок поставок за преференційними ставками ввізного мита за умови використання при виробництві сировини (або інших складових) країн-учасниць Конвенції. Це дозволить українським виробникам використовувати грузинську сировину при виготовленні своєї продукції та в подальшому експортувати її до країн-учасниць Конвенції без втрати преференційних умов поставок. Одночасно зберігається можливість використовувати сертифікати походження СТ-1 при здійсненні поставок до країн-учасниць СНД.

Джерело: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-20

Опубліковано рішення уряду України, яким скасовано дію спеціальних санкцій до суб'єктів ЗЕД

Постанова Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 року № 1180 "Про скасування дії спеціальних санкцій, застосованих відповідно до статті 37 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність"

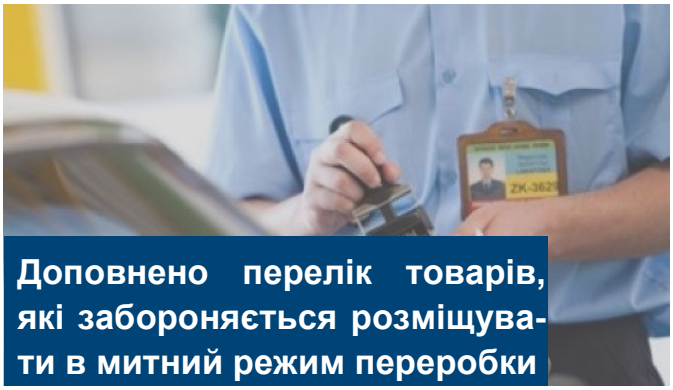
4 лютого 2020 року в газеті "Урядовий кур'єр" було опубліковано постанову Кабінету Міністрів України № 1180 "Про скасування дії спеціальних санкцій, застосованих відповідно до статті 37 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність", прийняту ще 4 грудня 2019 року. Постанова набере чинності 5 березня 2020 року – через 30 днів після її опублікування.

Рішення уряду скасує чинні спеціальні санкції, застосовані до вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних підприємств, відповідно до статті 37 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність".

Міністерство розвитку торгівлі, економіки та сільського господарства після ухвалення цієї постанови заявило про скасування 27 000 санкцій. Варто зазначити, що це було довгоочікуване рішення з боку бізнесу. Адже після ухвалення в червні 2018 року Закону України «Про валюту і валютні операції», який скасовував 37 статтю відповідного Закону, чинні санкції до суб'єктів ЗЕД не були скасовані автоматично.

Наразі, уряд узяв на себе відповідальність і скасував чинні спеціальні санкції, які були свого часу застосовані до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності відповідно до 37 статті Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність".

Джерела: https://bit.ly/39I7xvM
https://bit.ly/2SKKzwU

Доповнено перелік товарів, які забороняється розміщувати в митний режим переробки

Постанова Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 року № 47 " Про внесення змін до переліку товарів, поміщення яких у митний режим переробки на митній території України забороняється"

Уряд вніс зміни до переліку товарів, поміщення яких у митний режим переробки на митній території України забороняється. Фактично, відповідний перелік доповнено позиціями такого змісту:

- *підакцизні товари у випадку, коли під час здійснення їх переробки шляхом простих операцій (змішування, монтаж, демонтаж) отримуються продукти переробки та/або відходи, які є непідакцизними товарами (*код згідно з УКТЗЕД 22, 24, 27, 29, 38, 87);
- *електроенергія (код згідно з УКТЗЕД 2716 00 00 00).*

Метою зазначеної постанови, вірогідно, є боротьба зі "схемами", пов'язаними з використанням режиму переробки на митній території України для ухилення від сплати митних платежів при імпорті відповідної продукції в Україну.

Джерело: https://bit.ly/38Bxjle

Пропонується розширити доступ АРМА до даних щодо експортно-імпортних операцій

Проєкт Закону України, рестр. номер 3038 від 7 лютого 2020 року "Про внесення зміни до статті 452 Митного кодексу України"

Ініціатор: Кабінет Міністрів України

Законопроєкт пропонує розширити повноваження Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, отриманими від корупційних та інших злочинів (АРМА), надавши доступ до автоматизованих інформаційних систем, що містять дані про експортно-імпортні операції конкретних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Відповідний доступ пропонується надавати на підставі міжвідомчої угоди про обмін такою інформацією.

АРМА вже має доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів і банків даних, власником (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування.

На думку авторів законопроєкту, запропоновані зміни розширять уже існуючі можливості АРМА щодо доступу до джерел інформації.

Водночас, з огляду на функціонал АРМА, виникають певні сумніви щодо доцільності відкриття доступу Агентства до всієї бази експортно-імпортних операцій. Адже розслідування щодо розшуку активів стосуються певного кола юридичних та фізичних осіб, інформацію щодо експортно-імпортних операцій яких можна отримати шляхом направлення відповідних запитів до Держмитслужби. Доступ до всієї бази може викликати зловживання при використанні відповідної інформації.

Джерело: https://bit.ly/39QE1Ee

Мінфін опублікував проєкт порядку митного контролю товарів і транспортних засобів із використанням скануючих систем стаціонарного типу

Проєкт наказу Міністерства фінансів України "Про затвердження Порядку митного контролю товарів і транспортних засобів із використанням комплексних скануючих систем стаціонарного типу для огляду товарів та транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон"

Ініціатор: Державна митна служба України.

Дата оприлюднення: 14 січня 2020 року.

Мінфін розмістив на своєму сайті для громадського обговорення проєкт наказу, яким пропонується затвердити Порядок митного контролю товарів і транспортних засобів із використанням комплексних скануючих систем стаціонарного типу для огляду товарів та транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон.

Проєкт розроблено для впорядкування процедури організації та здійснення митного контролю за допомогою комплексних скануючих систем стаціонарного типу, а також удосконалення шляхів виявлення і протидії контрабанді та порушенням митних правил, скорочення часу на проведення митних формальностей у пунктах пропуску через державний кордон України. Пропонується встановити єдиний підхід до використання скануючих систем стаціонарного типу.

Очікується, що використання скануючих систем дозволить підвищити ефективність проходження митного контролю, а отже сприятиме розвиткові бізнесу й торгівлі.

Джерело: https://bit.ly/3bTp06b

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Мінфін оприлюднив проєкти наказів, що встановлюють порядок здійснення захисту об'єктів права інтелектуальної власності при імпорті

Проєкт наказу Міністерства фінансів України "Про внесення змін до Порядку реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності, які охороняються відповідно до закону"

Проєкт наказу Міністерства фінансів України "Про затвердження Порядку застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності та взаємодії митних органів із правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами та Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України"

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Дата оприлюднення: 3 лютого 2020 року.

Мінфін розмістив на своєму сайті для громадського обговорення два проєкти наказів стосовно захисту об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПІВ), які мають врегулювати:

⇒ порядок реєстрації в митному реєстрі ОПІВ, які охороняються відповідно до закону

та

⇒ порядок застосування заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності (ПІВ) та взаємодії митних органів із правовласниками, декларантами та іншими заінтересованими особами.

Фактично, один із наказів стосується врегулювання роботи безпосередньо митного реєстру ОПІВ, до якого вноситься інформація щодо товарів, які є відповідними об'єктами прав інтелектуальної власності, а інший наказ врегульовує (оновлює) порядок захисту ОПІВ та режим співпраці митних органів із зацікавленими сторонами цього процесу.

Основною метою ухвалення запропонованих проєктів актів є:

- підвищення ефективності дій митниць із недопущення переміщення через митний кордон контрафактних та піратських товарів;
- скорочення безрезультатних призупинень митного оформлення товарів за підозрою в порушенні ПІВ;
- створення сприятливих умов для легального бізнесу, ліквідація та унеможливлення застосування штучних бар'єрів у торгівлі за рахунок зловживань ПІВ недобросовісними правовласниками;
- повне оновлення існуючих програмних продуктів, що застосовуються в процесі митного контролю та митного оформлення, зокрема ПІК "Митний реєстр ОПІВ", що надаватимуть можливість суб'єктам господарювання взаємодіяти з митницею за допомогою електронних сервісів;

- продовження імплементації митного законодавства ЄС щодо сприяння захисту ПІВ митними органами;
- створення умов для заповнення й подання правовласниками заяв в електронній формі.

Розробка відповідних проєктів наказів значною мірою продиктована необхідністю оновлення існуючих програмних продуктів, що застосовуються в процесі митного контролю та митного оформлення, зокрема ПІК «Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності» (далі – митний реєстр).

Протягом 2007 – 2019 років у митний реєстр за заявами правовласників внесено 4 189 об'єктів права інтелектуальної власності (за 2019 рік – 221 ОПІВ). Це об'єкти авторського права, торговельні марки, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин.

При цьому, документообіг відбувається виключно в паперовому вигляді. Зокрема, це стосується подання заяв для реєстрації ОПІВ у митному реєстрі, продовження строку реєстрації, внесення змін та доповнень до інформації митного реєстру щодо зареєстрованих ОПІВ.

Ухвалення нового акта дозволить правовласникам заповнювати і подавати заяви в електронній формі. Також це максимально автоматизує перевірку поданої інформації, що має суттєво спростити відповідні процедури та зменшити обіг паперової документації, який на сьогодні має тенденцію до постійного зростання.

На етапі розробки відповідних актів основні дискусії зацікавлених сторін точилися навколо обсягів, виду та типу інформації, яку вимагатиме від імпортера правовласник в Україні, а й відповідно і митниця. Зокрема, офіційні імпортери (дистриб'ютори) відстоювали необхідність зазначення найбільш повного переліку інформації про товар, що ввозиться. Це включає наявність/відсутність марок із голограмою на продукції або упаковці, наявність захисних написів, інших типових або нетипових деталей, які можуть бути розміщені на продукції та підтверджувати право ввезення продукції в Україну, наявність авторизованих імпортерів і навіть зазначення переліків пунктів пропуску через кордон, через які має імпортуватися "офіційна" продукція.

Так звані "неофіційні імпортери" оригінальної продукції заперечували такий підхід "офіціалів". Їхня аргументація полягала в тому, що єдиним доказом, який вони мають надати при імпорті оригінальної продукції, є дозвіл правовласника на виробництво такої продукції і документ, який підтверджує покупку такої продукції у такого підприємства. Будь-які вимоги щодо наявності на оригінальній продукції голографічних марок, позначок або ввезення їх через "офіційно зазначені" пункти пропуску є на їхню думку незаконними і перешкоджає імпорту оригінальної продукції, яка завозиться неавторизованими імпортерами. Фактично, боротьба точиться між «офіційними» та «неофіційними» імпортерами оригінальної продукції, яку правовласник не забороняє продавати неавторизованим операторам.

Поточний проєкт більш спрямований на збереження національного принципу вичерпання прав.

Джерело:
https://bit.ly/3bTp06b

На сайті Держмитслужби з’явилася функція, яка дозволяє самостійно задекларувати ввезений автомобіль

На сайті Держмитслужби з’явилася можливість самостійно задекларувати ввезений автомобіль. Відповідний розділ сайту призначений для самостійного декларування громадянами легкових автомобілів, які ввозяться або ввезені ними на митну територію України і підлягають випуску в режим вільного використання.

Умовою пропуску на митну територію України автомобілів, які належать громадянам України та зняті з реєстрації в іноземних країнах, є подання попередньої митної декларації (ЕЕ) в митницю, у якій буде здійснюватися його митне оформлення (як правило, але не обов'язково, за місцем проживання).

Перед (або одночасно з) поданням попередньої митної декларації необхідно внести на рахунок відповідної митниці грошову заставу в сумі митних платежів, які будуть підлягати сплаті при розміщенні автомобіля в режим вільного використання.

Після ввезення автомобіля на митну територію України громадянин у визначений термін повинен доставити його в зону митного контролю, яка вказана в графі 30 попередньої декларації, та подати додаткову митну декларацію (ДЕ).

За необхідності (зміна курсу валют, митної вартості товару) може виникнути потреба доплатити кошти.

Декларації обробляються працівниками митниці в порядку загальної черги. Водночас, якщо декларацію не встигнуть опрацювати протягом доби, то її можуть не прийняти через зміну курсу валют тощо. У такому випадку декларацію необхідно повторно подати наступного дня.

З сервісом можна ознайомитися за посиланням:
https://cabinet.customs.gov.ua/ccdeblstart

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках нового проєкту **“Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”**, який реалізується з 1 січня 2020 року за підтримки Європейського союзу та Міжнародного фонду “Відродження” та є моніторингом реалізації митної реформи та заходів зі сприяння міжнародній торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу.

ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Європейського Союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.